

# Luk

## Chapter 10

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

- 1 Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀνέδειξεν ὁ Κύριος «καὶ» ἑτέρους ἑβδομήκοντα «δύο»,  
Baada-ya na haya aliwateua huyo Bwana pia wengine sabini wawili  
[G3326](#) [G1161](#) [G3778](#) [G0322](#) [G3588](#) [G2962](#) [G2532](#) [G2087](#) [G1440](#) [G1417](#)
- καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο «δύο» πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς  
na aliwatuma wao wawili-wawili wawili wawili mbele-ya uso wake kwa  
[G2532](#) [G0649](#) [G0846](#) [G0303](#) [G1417](#) [G1417](#) [G4253](#) [G4383](#) [G0846](#) [G1519](#)
- πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἡμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.  
kila mji na mahali ambapo alikuwa-karibu yeye-mwenyewe kuja  
[G3956](#) [G4172](#) [G2532](#) [G5117](#) [G3739](#) [G3195](#) [G0846](#) [G2064](#)

Baada ya hayo, Bwana akawachagua wengine sabini na wawili, akawatuma wawili wawili katika kila mji na kila sehemu aliyokusudia kwenda baadaye.

- 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς; οἱ δὲ  
alisema na kwa wao Huyo kwa-kweli mavuno mengi hao lakini  
[G3004](#) [G1161](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3303](#) [G2326](#) [G4183](#) [G3588](#) [G1161](#)
- ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως  
wafanyakazi wachache ombeni basi kwa-huyo Bwana wa-hayo mavuno ili  
[G2040](#) [G3641](#) [G1189](#) [G3767](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3588](#) [G2326](#) [G3704](#)
- ἐργάτας ἐκβάλη εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.  
wafanyakazi atume kwa hayo mavuno yake  
[G2040](#) [G1544](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2326](#) [G0846](#)

Akawaambia, "Mavuno ni mengi, lakini watendakazi ni wachache. Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mavuno, ili apeleke watendakazi katika shamba lake la mavuno.

- 3 ὑπάγετε; ἰδοὺ, ἀποστέλλω ὑμᾶς ὥς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.  
nendeni tazama ninawatuma ninyi kama wana-kondoo katikati-ya kati mbwa-mwitu  
[G5217](#) [G3708](#) [G0649](#) [G4771](#) [G5613](#) [G0704](#) [G1722](#) [G3319](#) [G3074](#)

Haya! nendeni. Ninawatuma kama wana-kondoo katikati ya mbwa mwitu.

- 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα; καὶ μηδένα κατὰ  
msi chukue mfuko-wa-pesa wala mkoba wala viatu na yeyote katika  
[G3361](#) [G0941](#) [G0905](#) [G3361](#) [G4082](#) [G3361](#) [G5266](#) [G2532](#) [G3367](#) [G2596](#)
- τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.  
hiyo njia msisalimu  
[G3588](#) [G3598](#) [G0782](#)

Msichukue mkoba, wala mfuko, wala viatu, na msisalimu mtu yeyote njiani.

- 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθῃτε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ  
Katika yoyote na iwe mtaingia nyumba kwanza semeni Amani kwa-hii  
[G1519](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0302](#) [G1525](#) [G3614](#) [G4412](#) [G3004](#) [G1515](#) [G3588](#)
- οἴκῳ τούτῳ.  
nyumba hii  
[G3624](#) [G3778](#)

“Mkiingia katika nyumba yoyote, kwanza semeni, ‘Amani iwe kwenu.’

- 6 καὶ ἐὰν ἐκεῖ ἦ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ’ αὐτὸν ἢ  
na ikiwa huko yupo mwana wa-amani itakaa juu-yake yeye hiyo  
[G2532](#) [G1437](#) [G1563](#) [G1510](#) [G5207](#) [G1515](#) [G1879](#) [G1909](#) [G0846](#) [G3588](#)
- εἰρήνη ὑμῶν; εἰ δὲ μή γε, ἐφ’ ὑμᾶς ἀνακάμψει.  
amani yenu lakini-ikiwa na hapana juu-yenu ninyi itarudi  
[G1515](#) [G4771](#) [G1487](#) [G1161](#) [G1490](#) [G1909](#) [G4771](#) [G0344](#)

Kama kuna mtu wa amani humo, basi amani yenu itakuwa juu yake. La sivyo, itawarudia.

- 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ  
Katika hiyo na hiyo nyumba kaeni mkila na mkunywa vitu  
[G1722](#) [G0846](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3614](#) [G3306](#) [G2068](#) [G2532](#) [G4095](#) [G3588](#)
- παρ’ αὐτῶν; ἄξιός γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.  
kutoka-kwao wao anastahili kwa-maana huyo mfanyakazi wa mshahara wake  
[G3844](#) [G0846](#) [G0514](#) [G1063](#) [G3588](#) [G2040](#) [G3588](#) [G3408](#) [G0846](#)
- μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.  
Msi hamie kutoka nyumba kwa nyumba  
[G3361](#) [G3327](#) [G1537](#) [G3614](#) [G1519](#) [G3614](#)

Kaeni katika nyumba hiyo, mkila na kunywa kile watakachowapa, kwa sababu kila mtendakazi anastahili malipo yake. Msihamehame kutoka nyumba hadi nyumba.

- 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε  
Na katika wowote iwe mji mtaingia na watakapowapokea ninyi kuleni  
[G2532](#) [G1519](#) [G3739](#) [G0302](#) [G4172](#) [G1525](#) [G2532](#) [G1209](#) [G4771](#) [G2068](#)
- τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν.  
vile vinavyowekwa-mbele-yenu ninyi  
[G3588](#) [G3908](#) [G4771](#)

“Mkienda katika mji na watu wake wakawakaribisha, kuleni chochote kiwekwacho mbele yenu,

- 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς,  
na waronyeni hao ndani-yake humo wagonjwa na waambieni wao  
[G2532](#) [G2323](#) [G3588](#) [G1722](#) [G0846](#) [G0772](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#)
- Ἦγγικεν ἐφ’ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.  
Imekaribia juu-yenu ninyi huo ufalme wa Mungu  
[G1448](#) [G1909](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

waronyeni wagonjwa waliomo na waambieni: ‘Ufalme wa Mungu umekaribia.’

- 10 εἰς ἣν δ’ ἂν πόλιν εἰσέλθῃτε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,  
Katika wowote na iwe mji mtaingia na hawata kuwapokea ninyi  
[G1519](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0302](#) [G4172](#) [G1525](#) [G2532](#) [G3361](#) [G1209](#) [G4771](#)
- ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἶπατε,  
mkitoka kwa zile barabara-kubwa zake semeni  
[G1831](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4113](#) [G0846](#) [G3004](#)

Lakini mkiingia katika mji, nao hawakuwakaribisha, tokeni mwende katika barabara zake mkaseme:

- 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν, τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν  
Hata ule mavumbi ule ulioshika sisi kutoka katika-huo mji wenu  
[G2532](#) [G3588](#) [G2868](#) [G3588](#) [G2853](#) [G1473](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4172](#) [G4771](#)
- εἰς τοὺς πόδας, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν; πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν  
kwa hizo miguu tunajifuta ninyi lakini hili jueni kwamba umekaribia  
[G1519](#) [G3588](#) [G4228](#) [G0631](#) [G4771](#) [G4133](#) [G3778](#) [G1097](#) [G3754](#) [G1448](#)
- ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.  
huo ufalme wa Mungu  
[G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

‘Hata mavumbi ya mji wenu yaliyoshikamana na miguu yetu, tunayakung’uta dhidi yenu. Lakini mjue kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia.’

- 12 λέγω ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἀνεκτότερον  
ninasema kwenu kwamba kwa-Sodoma katika siku ile ile kutavumilika-zaidi  
[G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G4670](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2250](#) [G1565](#) [G0414](#)
- ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.  
itakuwa kuliko kwa-huo mji ule  
[G1510](#) [G2228](#) [G3588](#) [G4172](#) [G1565](#)

Ninawaambia, itakuwa rahisi zaidi kwa Sodoma kustahimili katika siku ile kuliko mji ule.

- 13 Οὐαί σοι, Χοραζίν! οὐαί σοι, Βηθσαϊδά! ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ  
Ole wako Chorazín ole wako Bēthsaïdá kwa-maana kama katika Týros na  
[G3759](#) [G4771](#) [G5523](#) [G3759](#) [G4771](#) [G0966](#) [G3754](#) [G1487](#) [G1722](#) [G5184](#) [G2532](#)
- Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις, αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν  
Sidón zilifanyika hizo nguvu zile zilizofanyika kwenu ninyi zamani wangeli  
[G4605](#) [G1096](#) [G3588](#) [G1411](#) [G3588](#) [G1096](#) [G1722](#) [G4771](#) [G3819](#) [G0302](#)
- ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι, μετενόησαν.  
katika gunia na majivu wakikaa walitubu  
[G1722](#) [G4526](#) [G2532](#) [G4700](#) [G2521](#) [G3340](#)

“Ole wako Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa kuwa kama miujiza iliyofanyika kwenu ingefanyika Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu zamani, kwa kuva magunia na kujipaka majivu.

- 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι, ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ  
Lakini kwa-Týros na Sidón kutavumilika-zaidi itakuwa katika hiyo hukumu kuliko  
[G4133](#) [G5184](#) [G2532](#) [G4605](#) [G0414](#) [G1510](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G2228](#)
- ὑμῖν.  
ninyi  
[G4771](#)

Lakini itakuwa rahisi zaidi kwa Tiro na Sidoni kustahimili katika siku ya hukumu, kuliko ninyi.

- 15 καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἕως τοῦ ἄδου  
Na wewe Kapharnaoum je hadi mbingu utainuliwa hadi kuzimu kuzimu  
[G2532](#) [G4771](#) [G2584](#) [G3361](#) [G2193](#) [G3772](#) [G5312](#) [G2193](#) [G3588](#) [G0086](#)
- καταβήσῃ.  
utashushwa  
[G2597](#)

Nawe, Kapernaumu, je, utainuliwa hadi mbinguni? La hashu, utashushwa mpaka kuzimu.”

- 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει; καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ  
 Yule anayewasikia ninyi mimi anasikia na yule anayewakataa ninyi mimi  
[G3588](#) [G0191](#) [G4771](#) [G1473](#) [G0191](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0114](#) [G4771](#) [G1473](#)
- ἀθετεῖ; ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.  
 anakataa yule na mimi anayenikataa anamkataa huyo aliyenituma mimi  
[G0114](#) [G3588](#) [G1161](#) [G1473](#) [G0114](#) [G0114](#) [G3588](#) [G0649](#) [G1473](#)

“Yeye awasikilizaye ninyi anisikiliza mimi; naye awakataaye ninyi amenikataa mimi. Lakini yeye anikataaye mimi amkataa yeye aliyenituma.”

- 17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα <δύο> μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ  
 Walirudi na hao sabini wawili na furaha wakisema Bwana hata  
[G5290](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1440](#) [G1417](#) [G3326](#) [G5479](#) [G3004](#) [G2962](#) [G2532](#)
- τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν, ἐν τῷ ὀνόματί σου.  
 hayo mapepo yanatii sisi katika hilo jina lako  
[G3588](#) [G1140](#) [G5293](#) [G1473](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3686](#) [G4771](#)

Wale sabini na wawili wakarudi kwa furaha, na kusema, “Bwana, hata pepo wachafu wanatutii kwa jina lako.”

- 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ  
 akawaambia na wao Nilimwona huyo Satanās kama umeme kutoka katika  
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G2334](#) [G3588](#) [G4567](#) [G5613](#) [G0796](#) [G1537](#) [G3588](#)
- οὐρανοῦ πεσόντα.  
 mbingu akianguka  
[G3772](#) [G4098](#)

Yesu akawaambia, “Nilimwona Shetani akianguka kutoka mbinguni kama umeme wa radi.

- 19 ἰδοὺ, δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ  
 Tazama nimewapa ninyi hiyo mamlaka ya kukanyaga juu-ya nyoka na  
[G3708](#) [G1325](#) [G4771](#) [G3588](#) [G1849](#) [G3588](#) [G3961](#) [G1883](#) [G3789](#) [G2532](#)
- σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ  
 nge na juu-ya uwezo-wote wa-huyo uwezo wa-huyo adui na  
[G4651](#) [G2532](#) [G1909](#) [G3956](#) [G3588](#) [G1411](#) [G3588](#) [G2190](#) [G2532](#)
- οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.  
 hakuna-kitu ninyi kamwe si kitawadhuru  
[G3762](#) [G4771](#) [G3756](#) [G3361](#) [G0091](#)

Tazama nimewapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na nge na juu ya nguvu zote za adui; wala hakuna kitu chochote kitakachowadhuru.

- 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται;  
 Lakini katika hili msi furahie kwamba hizo roho ninyi zinawatii  
[G4133](#) [G1722](#) [G3778](#) [G3361](#) [G5463](#) [G3754](#) [G3588](#) [G4151](#) [G4771](#) [G5293](#)
- χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐνέγγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.  
 furahini lakini kwamba hayo majina yenu yameandikwa katika hizo mbingu  
[G5463](#) [G1161](#) [G3754](#) [G3588](#) [G3686](#) [G4771](#) [G1449](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3772](#)

Basi, msifurahi kwa kuwa pepo wachafu wanawatii, bali furahini kwa kuwa majina yenu yameandikwa mbinguni.”

- 21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἡγαλλιάσατο [ἐν] τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, καὶ  
Katika ile ile saa, alifurahi-sana katika huyo Roho huyo Mtakatifu na  
[G1722](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5610](#) [G0021](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4151](#) [G3588](#) [G0040](#) [G2532](#)  
εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ  
akasema Ninakushukuru Wewe Baba Bwana wa mbingu na wa-dunia dunia  
[G3004](#) [G1843](#) [G4771](#) [G3962](#) [G2962](#) [G3588](#) [G3772](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1093](#)  
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ  
kwamba umeficha haya kutoka-kwa wenye-hekima na wenye-akili na  
[G3754](#) [G0613](#) [G3778](#) [G0575](#) [G4680](#) [G2532](#) [G4908](#) [G2532](#)  
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις; ναί, ὁ Πατήρ, ὅτι οὕτως  
umeyafunua hayo kwa-watoto-wachanga ndiyo huyo Baba kwa-maana hivyo  
[G0601](#) [G0846](#) [G3516](#) [G3483](#) [G3588](#) [G3962](#) [G3754](#) [G3779](#)  
εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.  
mapenzi-mema yalikuwa mbele-yako wewe  
[G2107](#) [G1096](#) [G1715](#) [G4771](#)

Wakati huo Yesu akashangilia katika Roho Mtakatifu, akasema, “Nakuhimidi Baba, Bwana wa mbingu na nchi, kwa kuwa umewaficha mambo haya wenye hekima na wenye elimu, nawe ukawafunulia watoto wadogo. Naam, Baba, kwa kuwa hivyo ndivyo ilivyokupendeza.

- 22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου, καὶ οὐδεὶς  
Vitu-vyote mimi vimekabidhiwa na huyo Baba wangu na hakuna-mtu  
[G3956](#) [G1473](#) [G3860](#) [G5259](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3762](#)  
γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατήρ; καὶ τίς ἐστὶν  
anajua nani ni huyo Mwana isipokuwa si huyo Baba na nani ni  
[G1097](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5207](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G3962](#) [G2532](#) [G5101](#) [G1510](#)  
ὁ Πατήρ, εἰ μὴ ὁ Υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ  
huyo Baba isipokuwa si huyo Mwana na yeyote ambaye anapenda huyo  
[G3588](#) [G3962](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G5207](#) [G2532](#) [G3739](#) [G1437](#) [G1014](#) [G3588](#)  
Υἱός ἀποκαλύψαι.  
Mwana kumfunulia  
[G5207](#) [G0601](#)

“Nimekabidhiwa vitu vyote na Baba yangu. Hakuna mtu amjuaye Mwana ni nani ila Baba, wala hakuna amjuaye Baba ni nani ila Mwana na yeyote ambaye Mwana anapenda kumfunulia.”

- 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ’ ἰδίαν, εἶπεν, Μακάριοι  
Na akigeuka kwa hao wanafunzi faragha peke-yake akasema Wamebarikiwa  
[G2532](#) [G4762](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2596](#) [G2398](#) [G3004](#) [G3107](#)  
οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε!  
hizo macho hizo yanayoona yale mnayoyaona  
[G3588](#) [G3788](#) [G3588](#) [G0991](#) [G3739](#) [G0991](#)

Basi Yesu akawageukia wanafunzi wake akanena nao faraghani, akawaambia, “Heri macho yanayoona yale mambo mnayoyaona.

- 24 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν  
 ninawaambia kwa-maana ninyi kwamba wengi manabii na wafalme walitaka  
[G3004](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G4183](#) [G4396](#) [G2532](#) [G0935](#) [G2309](#)
- ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν; καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,  
 kuona yale ninyi mnayoona na hawaku yaona na kusikia yale mnayosikia  
[G3708](#) [G3739](#) [G4771](#) [G0991](#) [G2532](#) [G3756](#) [G3708](#) [G2532](#) [G0191](#) [G3739](#) [G0191](#)
- καὶ οὐκ ἤκουσαν.  
 na hawaku yasikia  
[G2532](#) [G3756](#) [G0191](#)

| Kwa maana nawaambia, manabii wengi na wafalme walitamani kuona yale mnayoyaona lakini hawakuyaona, na walitamani kusikia yale mnayoyasikia lakini hawakuyasikia.”

- 25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, λέγων, Διδάσκαλε,  
 Na tazama mwanasheria mmoja alisimama akimjaribu yeye akisema Mwalimu  
[G2532](#) [G3708](#) [G3544](#) [G5100](#) [G0450](#) [G1598](#) [G0846](#) [G3004](#) [G1320](#)
- τί ποιήσας, ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;  
 nini nikifanya uzima wa-milele nitaaurithi  
[G5101](#) [G4160](#) [G2222](#) [G0166](#) [G2816](#)

| Wakati huo mtaalamu mmoja wa sheria alisimama ili kumjaribu Yesu, akamuuliza, “Mwalimu, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?”

- 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται? πῶς  
 Yeye na akasema kwake yeye Katika hiyo sheria nini imeandikwa vipi  
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3551](#) [G5101](#) [G1125](#) [G4459](#)
- ἀναγινώσκεις?  
 unasoma  
[G0314](#)

| Yesu akamjibu, “Imeandikwaje katika Sheria? Kwani unasoma nini humo?”

- 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ  
 Yeye na akijibu akasema Utampenda Bwana huyo Mungu wako kwa  
[G3588](#) [G1161](#) [G0611](#) [G3004](#) [G0025](#) [G2962](#) [G3588](#) [G2316](#) [G4771](#) [G1537](#)
- ὅλης τοῦ καρδίας σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ  
 moyo-wote wa-huyo moyo wako na kwa nafsi-yote hiyo nafsi yako na  
[G3650](#) [G3588](#) [G2588](#) [G4771](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3650](#) [G3588](#) [G5590](#) [G4771](#) [G2532](#)
- ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου; καὶ  
 kwa nguvu-zote hiyo nguvu yako na kwa akili-yote hiyo akili yako na  
[G1722](#) [G3650](#) [G3588](#) [G2479](#) [G4771](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3650](#) [G3588](#) [G1271](#) [G4771](#) [G2532](#)
- τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.  
 huyo jirani yako kama wewe-mwenyewe  
[G3588](#) [G4139](#) [G4771](#) [G5613](#) [G4572](#)

| Akajibu, “‘Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa nguvu zako zote, na kwa akili zako zote;’ tena, ‘Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe.’”

- 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης. τοῦτο ποίει, καὶ ζήση.  
 Akamwambia na yeye Sawasawa umejibu Hili fanya na utaishi  
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3723](#) [G0611](#) [G3778](#) [G4160](#) [G2532](#) [G2198](#)

| Yesu akamwambia, “Umejibu vyema. Fanya hivyo nawe utaishi.”

29    ὁ       δὲ       θέλων    δικαιοῦσαι       ἑαυτὸν,       εἶπεν       πρὸς    τὸν    Ἰησοῦν,  
 Yeye    lakini    akitaka    kujihesabia-haki    mwenyewe    akamwambia    kwa    huyo    Iēsoūs  
[G3588](#)   [G1161](#)   [G2309](#)   [G1344](#)   [G1438](#)   [G3004](#)   [G4314](#)   [G3588](#)   [G2424](#)

Καὶ    τίς    ἐστίν    μου    πλησίον?  
 Na    nani    ni    wangu    jirani  
[G2532](#)   [G5101](#)   [G1510](#)   [G1473](#)   [G4139](#)

| Lakini yule mtaalamu wa sheria, akitaka kujionyesha kuwa mwenye haki, akamuuliza Yesu, “Jirani yangu ni nani?”

30    ὑπολαβὼν,    <δὲ>    ὁ    Ἰησοῦς    εἶπεν,    Ἄνθρωπός    τις    κατέβαινεν    ἀπὸ  
 Akijibu    na    huyo    Iēsoūs    akasema    Mtu    mmoja    alikuwa-akishuka    kutoka  
[G5274](#)   [G1161](#)   [G3588](#)   [G2424](#)   [G3004](#)   [G0444](#)   [G5100](#)   [G2597](#)   [G0575](#)

Ἱερουσαλὴμ    εἰς    Ἱεριχὼ,    καὶ    λησταῖς    περιέπεσεν,    οἱ    καὶ    ἐκδύσαντες  
 Hierousalēm    kwenda    Ierichō    na    wanyang'anyi    akaangukia    ambao    pia    wakimvua  
[G2419](#)   [G1519](#)   [G2410](#)   [G2532](#)   [G3027](#)   [G4045](#)   [G3739](#)   [G2532](#)   [G1562](#)

αὐτὸν,    καὶ    πληγὰς    ἐπιθέντες,    ἀπῆλθον,    ἀφέντες    ἡμιθανῆ.  
 yeye    na    majeraha    wakimtia    wakaondoka    wakimwacha    nusu-mfu  
[G0846](#)   [G2532](#)   [G4127](#)   [G2007](#)   [G0565](#)   [G0863](#)   [G2253](#)

| Yesu akamjibu akasema, “Mtu mmoja alikuwa akiteremka kutoka Yerusalemu kwenda Yeriko, naye akaangukia mikononi mwa wanyang’anyi. Wakampiga, wakaondoka, wakamwacha akiwa karibu kufa.

31    κατὰ    συγκυρίαν    δὲ    ἱερεὺς    τις    κατέβαινεν    ἐν    τῇ    ὁδῷ  
 Kwa-bahati    mbaya    na    kuhani    mmoja    alikuwa-akishuka    katika    ile    njia  
[G2596](#)   [G4795](#)   [G1161](#)   [G2409](#)   [G5100](#)   [G2597](#)   [G1722](#)   [G3588](#)   [G3598](#)

ἐκεῖνῃ,    καὶ    ἰδὼν    αὐτὸν    ἀντιπαρῆλθεν;  
 ile    na    akimwona    yeye    akapita-upande-mwingine  
[G1565](#)   [G2532](#)   [G3708](#)   [G0846](#)   [G0492](#)

| Kuhani mmoja alikuwa akipitia njia ile, alipomwona huyo mtu, akapita upande mwingine, akamwacha hapo barabarani.

32    ὁμοίως    δὲ    καὶ    Λευίτης    [γενόμενος]    κατὰ    τὸν    τόπον,    ἐλθὼν    καὶ  
 Vivyo-hivyo    na    pia    Mlawi    akifika    katika    pale    mahali    akija    na  
[G3668](#)   [G1161](#)   [G2532](#)   [G3019](#)   [G1096](#)   [G2596](#)   [G3588](#)   [G5117](#)   [G2064](#)   [G2532](#)

ἰδὼν,    ἀντιπαρῆλθεν.  
 akaona    akapita-upande-mwingine  
[G3708](#)   [G0492](#)

| Vivyo hivyo, Mlawi mmoja naye alipofika mahali pale, alimwona, akapita upande mwingine, akamwacha hapo barabarani

33    Σαμαρίτης    δέ    τις    ὁδεύων    ἦλθεν    κατ’    αὐτὸν,    καὶ    ἰδὼν  
 Msamaria    lakini    mmoja    akisafiri    alikuja    kwake    yeye    na    akimwona  
[G4541](#)   [G1161](#)   [G5100](#)   [G3593](#)   [G2064](#)   [G2596](#)   [G0846](#)   [G2532](#)   [G3708](#)

ἐσπλαγχνίσθη,  
 akamhurumia  
[G4697](#)

| Lakini Msamaria mmoja aliyekuwa akisafiri alipomwona, alimhurumia.

- 34 καὶ προσελθὼν, κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον;  
 na akimkaribia akafunga hayo majeraha yake akimwaga mafuta na divai  
[G2532](#) [G4334](#) [G2611](#) [G3588](#) [G5134](#) [G0846](#) [G2022](#) [G1637](#) [G2532](#) [G3631](#)
- ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς  
 akimpandisha na yeye juu-ya yake mwenyewe mnyama akampeleka yeye kwa  
[G1913](#) [G1161](#) [G0846](#) [G1909](#) [G3588](#) [G2398](#) [G2934](#) [G0071](#) [G0846](#) [G1519](#)
- πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.  
 nyumba-ya-wageni na akamtunza yeye  
[G3829](#) [G2532](#) [G1959](#) [G0846](#)

Akaenda alipokuwa na akasafisha majeraha yake kwa divai na mafuta, kisha akayafunga. Ndipo akampandisha kwenye punda wake, akampeleka mpaka kwenye nyumba ya wageni na kumtunza.

- 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον, ἐκβαλὼν «δύο δηνάρια», ἔδωκεν τῷ  
 Na kesho-yake hiyo kesho akitoa dinari mbili akampa huyo  
[G2532](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0839](#) [G1544](#) [G1417](#) [G1220](#) [G1325](#) [G3588](#)
- πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὃ τι  
 mwenye-nyumba-ya-wageni na akasema Mtunze yeye na chochote kitu  
[G3830](#) [G2532](#) [G3004](#) [G1959](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3739](#) [G5100](#)
- ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι, με ἀποδώσω  
 iwe utakachotumia-zaidi mimi wakati wa-kurudi kurudi kwangu nitakulipa  
[G0302](#) [G4325](#) [G1473](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1880](#) [G1473](#) [G0591](#)
- σοι.  
 wewe  
[G4771](#)

Kesho yake, yule Msamaria akachukua dinari mbiliakampa yule mwenye nyumba ya wageni na kusema, 'Mtunze, nami nirudipo nitakulipa gharama yoyote ya ziada uliyotumia kwa ajili yake.'

- 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι, τοῦ  
 Yupi kati-ya-hawa hao watatu jirani unadhani wewe alikuwa kwa-huyo  
[G5101](#) [G3778](#) [G3588](#) [G5140](#) [G4139](#) [G1380](#) [G4771](#) [G1096](#) [G3588](#)
- ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;  
 aliyeangukia kwa hao wanyang'anyi  
[G1706](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3027](#)

"Ni yupi basi miongoni mwa hawa watatu wewe unadhani ni jirani yake yule mtu aliyeangukia mikononi mwa wanyang'anyi?"

- 37 ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν  
 Yeye na akasema Yule aliyemfanyia hiyo huruma na yeye Akamwambia  
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3588](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1656](#) [G3326](#) [G0846](#) [G3004](#)
- δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.  
 na yeye huyo Iēsoūs Nenda na wewe fanya vivyo-hivyo  
[G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G4198](#) [G2532](#) [G4771](#) [G4160](#) [G3668](#)

Yule mtaalamu wa sheria akajibu, "Ni yule aliyemhurumia." Ndipo Yesu akamwambia, "Nenda, ukafanye vivyo hivyo."

- 38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά;  
 Katika na huko kusafiri wao yeye aliingia katika kijiji kimoja  
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4198](#) [G0846](#) [G0846](#) [G1525](#) [G1519](#) [G2968](#) [G5100](#)
- γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν Πίρις τὴν οἰκίαν.  
 mwanamke na mmoja jina-lake Mártha alimpokea yeye katika hiyo nyumba  
[G1135](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3686](#) [G3136](#) [G5264](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3614](#)

| Ikawa Yesu na wanafunzi wake walipokuwa wakienda Yerusalemu, akaingia kwenye kijiji kimoja ambapo mwanamke mmoja aliyeitwa Martha alimkaribisha nyumbani kwake.

- 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἡ καὶ παρακαθεσθεῖσα  
na huyu alikuwa-na dada aitwaye Mariám, ἡ ambaye pia akiketi  
[G2532](#) [G3592](#) [G1510](#) [G0079](#) [G2564](#) [G3137](#) [G3739](#) [G2532](#) [G3869](#)
- πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου, ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ.  
karibu-na hizo miguu ya-huyo Bwana alimsikia hilo neno lake  
[G4314](#) [G3588](#) [G4228](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0191](#) [G3588](#) [G3056](#) [G0846](#)

| Martha alikuwa na mdogo wake aliyeitwa Maria, ambaye aliketi chini miguuni mwa Bwana akisikiliza yale aliyokuwa akisema.

- 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν; ἐπιστᾶσα δὲ,  
Huyo lakini Mártha alikuwa-akisumbuka kuhusu wingi wa-huduma akisimama na  
[G3588](#) [G1161](#) [G3136](#) [G4049](#) [G4012](#) [G4183](#) [G1248](#) [G2186](#) [G1161](#)
- εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με  
akasema Bwana si inakujali wewe kwamba huyo dada yangu peke-yangu mimi  
[G3004](#) [G2962](#) [G3756](#) [G3199](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3588](#) [G0079](#) [G1473](#) [G3441](#) [G1473](#)
- κατέλειπεν διακονεῖν? εἰπέ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται!  
ameniacha kuhudumu mwambie basi yeye ili mimi anisaidie  
[G2641](#) [G1247](#) [G3004](#) [G3767](#) [G0846](#) [G2443](#) [G1473](#) [G4878](#)

| Lakini Martha alikuwa akihangaika na maandalizi yote yaliyokuwa yafanyike. Martha akaja kwa Yesu na kumuuliza, “Bwana, hujali kwamba ndugu yangu ameniachia kazi zote mwenyewe? Basi mwambie anisaidie.”

- 41 ἀποκριθεὶς δὲ, εἶπεν αὐτῇ ὁ Κύριος, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς  
Akijibu na akamwambia yeye huyo Bwana Mártha Mártha unajishughulisha  
[G0611](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3136](#) [G3136](#) [G3309](#)
- καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά;  
na unasumbuka kuhusu mambo-mengi  
[G2532](#) [G2350](#) [G4012](#) [G4183](#)

| Lakini Bwana akamjibu, “Martha, Martha, mbona unasumbuka na kuhangaika na mengi?”

- 42 ὀλίγων δέ ἐστιν χρεία; ἡ ἐνός Μαριάμ γὰρ τὴν ἀγαθὴν  
Machache lakini ni muhimu au moja-tu Mariám kwa-maana hiyo nzuri  
[G3641](#) [G1161](#) [G1510](#) [G5532](#) [G2228](#) [G1520](#) [G3137](#) [G1063](#) [G3588](#) [G0018](#)
- μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.  
sehemu amechagua ambayo haitaondolewa haitaondolewa kwake  
[G3310](#) [G1586](#) [G3748](#) [G3756](#) [G0851](#) [G0846](#)

| Lakini kunahitajika kitu kimoja tu. Maria amechagua kile kilicho bora, wala hakuna mtu atakayemwondolea.”